

'Algoritmes Facebook werken nepnieuws in de hand'

SÃO PAULO

Folha de São Paulo, een van Brazilië's grootste kranten, heeft Facebook vaarwel gezegd. De krant, met zes miljoen volgers, heeft aangekondigd geen nieuwe berichten meer te plaatsen op het platform. Het besluit volgt op de nieuwe algoritmes van Facebook, die zouden 'propaganda van nepnieuws' in de hand werken.

MARJOLEIN VAN DE WATER

'We voeren intern een discussie over de beste manieren om ons werk bij lezers te krijgen', schrijft Folha. 'De nadelen om Facebook voor dit doel te gebruiken zijn duidelijker geworden nu het sociale medium heeft besloten de zichtbaarheid van professionele journalistiek te verkleinen.'

Mark Zuckerberg liet vorige maand weten dat berichten van vrienden en familie voortaan prioriteit hebben boven die van bedrijven en media. Volgens de Facebookbaas is de maatregel bedoeld om het sociale karakter uit de begintijd terug te brengen. Folha vreest dat 'gebruikers steeds meer inhoud consumeren die in samenspraak zijn met de eigen denkbeelden. Dit werkt bubbels van meningen en de propaganda van nepnieuws in de hand'.

Folha is de eerste grote krant die zich publiekelijk terugtrekt van Facebook omwille van diens beleid. Maar kritiek op Zuckerbergs platform, en de manier waarop Facebook zich nieuws van anderen 'toeëigent', klinkt al jaren. Sinds 2015 klikken Facebookgebruikers zelfs niet meer door naar websites van nieuwsorganisaties, nieuwsberichten openen zich binnen Facebook. Het leidde bij media tot groot verlies in advertentie-inkomsten.

En nadat diezelfde media jarenlang de ongunstige voorwaarden van Facebook hebben geaccepteerd,

zet Zuckerberg hen nu onder aan de ladder van de Facebookmuur. Uit onderzoek van Folha blijkt dat in januari 32 procent minder interactie heeft plaatsgevonden op de Facebookpagina's van de tien belangrijkste Braziliaanse kranten, dan in januari vorig jaar. 'Facebook heeft terrein verloren als toegangsbron naar journalistieke websites', aldus de krant.

Het risico van nepnieuws is in Brazilië groter dan in Europa, omdat de internettoegang beperkter is. Veel telefoonproviders bieden pakketten aan waarin het gebruik van WhatsApp en Facebook op een mobiel netwerk gratis is, terwijl het bezoeken van andere pagina's geld kost. Brazilianen met beperkte middelen zijn voor hun informatievoorziening dus meer afhankelijk van sociale media.

De bestrijding van nepnieuws staat dan ook hoog op de agenda in Brazilië, waar dit najaar verkiezingen worden gehouden. Aos fatos, een website die uitspraken van politici op waarheid controleert, kondigde vorige maand een samenwerking aan met Facebook. Vanaf juni gaat een chatrobot Facebook gebruikers via messenger helpen echt nieuws van nepnieuws te onderscheiden.

Ook het electorale hof gaat nepnieuws aanpakken, zo beloofde voorzitter en rechter Luiz Fux begin deze week. Hij wil de samenwerking met de federale politie en het Openbaar Ministerie intensiveren, en bestudeert de juridische mogelijkheden om 'valse inhoud' van internet te verwijderen.

In het parlement wordt momenteel gediscussieerd over een wetsvoorstel dat nepnieuws strafbaar moet stellen. Wie zich schuldig maakt aan het publiceren of verspreiden van leugenachtige berichten, kan tot drie jaar gevangenisstraf krijgen. Organisaties voor internetvrijheid luiden de noodklok. Dit soort

maatregelen maken de weg vrij voor overheids censuur, waarschuwen ze.